

RAZSTAVA ŠKOROMATIJA

Pustna šega v Hrušici

Adela Pukl

256

Pustne šege imajo v Sloveniji dolgo tradicijo, ki jo ohranjajo številni nosilci in svoje šege prenašajo na mlajše generacije. Ena izmed takšnih je tudi *škoromatija*, ki je bila v pustnem času (8. 2.–10. 3. 2019) predstavljena na razstavi v Slovenskem etnografskem muzeju.

Leta 2010 sem na pustno soboto prvič dokumentirala hrušiške škoromate. Takrat so me navdušili s svojim gostoljubjem, pristrčnostjo, dobro voljo in odprtostjo. Pogosto sem se vračala v Hrušico in leta 2018 smo v muzeju odkupili pet pustnih mask (škoromat z zvonci, škopit, pepeljuhar, poberin in cunjar), ki smo jih v pustnem času postavili na ogled. V muzeju hranimo fotografije in predmete hrušiških škoromatov tudi iz leta 1962, ko je kustosinja dr. Marija Makarovič dokumentirala pustno poberijo po vasi Hrušica. Konec istega leta je muzej odkupil pustne maske in rekvizite škoromatov (opremo škopita, opremo škoromata z zvonci, obleko neveste, košaro poberina in opremo cunjarja).¹

Odprtje razstave *Škoromatija: Pustna šega v Hrušici (Brkini)* na ploščadi Slovenskega etnografskega muzeja (foto: Anja Jerin, 2019)

¹ Adela Pukl: Nove pustne maske v zbirkah SEM: Škoromat z zvonci, škopit, pepeljuhar, poberin in cunjar. *Etnolog* 2018 (28): 213–215.

Razstava Škoromatija: Pustna šega v Hrušici (Brkini) (foto: Miha Špiček, 2019)

Vseh devet pustnih oprav je bilo na ogled, ostali liki (turek, ženin in nevesta, ta debel, medved Marko z gospodarjem, ciganka, ti zeleni, muzika, hudič, cingesar, lovec, orna kulca, ta mrtev tega živga nosi, dimnikar, sejalec, gozdar), ki so del pustne poberije v Hrušici, so bili predstavljeni s fotografijami. Na ogled je bil tudi desetminutni film o pustni poberiji po vasi Hrušica v Brkinih.

Tako stare kot nove pustne maske in oprave so si med seboj izredno podobne in se v preteklega pol stoletja niso bistveno spremenile, kar pomeni, da se tradicija ohranja, prenaša na mlajše generacije kljub nekaterim spremembam, ki pa so vedno neizbežne. Predvsem pa je pomembno, da celotna skupnost živi s to dediščino, kajti če bi domačini zaprli svoje domove in ne bi vsako leto nestrpnost pričakovali obiska škoromatov, tudi škoromatov ne bi bilo več. Slovenski etnografski muzej kot Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine je leta 2012 pripravil predlog vpisa škoromatije kot pustne šege v nacionalni Register nesnovne kulturne dediščine. S terenskim delom in raziskavami se povezujemo z različnimi nosilci nesnovne kulturne dediščine, kamor sodijo tudi hruški škoromati. Tako je letošnja razstava plod uspešnega terenskega dela kustosov Slovenskega etnografskega muzeja in delovanja Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine. Avtorica razstave je bila Adela Pukl.